

Datum van inontvangstneming : 03/10/2014

Zaak C-404/14

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

25 augustus 2014

Verwijzende rechter:

Nejvyšší soud České republiky (Tsjechische Republiek)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 juni 2014

Verzoekster:

Marie Matoušková, executeur

Partijen bij de erfrechtprocedure:

Misha Martinus en Elisabeth Jekaterina Martinus,
vertegenwoordigd door David Sedlák als bewindvoerder

Rechtsgrondslag:

Artikel 267 VWEU

30 Nd 201/2013-87

Ingeschreven ter griffie onder nr. 971862

Luxemburg, 25 augustus 2014

Fax/E-mail van 25 augustus 2014

BESLISSING

In de zaak van de minderjarigen **Misha Martinus** en **Elisabeth Jekaterina Martinus**, wonende te (omissis) Doetinchem, Nederland, vertegenwoordigd door David Sedlák, (omissis) als bewindvoerder, wonende te (omissis), Brno, kinderen van Beno Jeriël Eljada Martinus, wonende te (omissis), Doetinchem, Nederland, (omissis), betreffende de goedkeuring van een overeenkomst tot regeling van een nalatenschap, gesloten voor rekening van de minderjarigen in het kader van de bij

de Městský soud v Brně (rechtbank van Brno) (omissis) aanhangige procedure tot regeling van de nalatenschap van Galina Martinus, overleden, heeft de Nejvyšší soud České republiky (Hooggerechtshof van de Tsjechische Republiek) (omissis) aangaande de vaststelling van het territoriaal bevoegde gerecht overeenkomstig § 11, lid 3, van het Tsjechische gerechtelijk wetboek, geoordeeld als volgt:

I. (omissis) (nationale procedure)

II. Overeenkomstig artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”) verzoekt de Nejvyšší soud het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Indien een bewindvoerder voor een minderjarige een overeenkomst tot regeling van de nalatenschap sluit, voor de geldigheid waarvan de goedkeuring van een gerecht vereist is, betreft de beslissing van het gerecht dan een materie als bedoeld in artikel 1, lid 1, sub b, van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000, dan wel een materie als bedoeld in artikel 1, lid 3, sub f, van die verordening?

Motivering:

I.

Feiten en procedure

[Or. 2]

- 1 Bij besluit van 27 april 2010 (omissis) heeft de Městský soud v Brně een procedure ingeleid tot regeling van de nalatenschap van Galina Martinus (omissis), die op 8 mei 2009 in Nederland is overleden. In die procedure was Marie Matoušková (omissis), notaris, aangesteld tot executeur. Zij heeft vastgesteld dat de overledene onderdaan was van de Tsjechische Republiek en bij haar overlijden haar vaste woonplaats had te (omissis) Brno, Tsjechische Republiek. De echtgenoot van de overledene, Beno Jeriël Eljada Martinus, wonende te (omissis) Doetinchem, en [zijn] twee minderjarige kinderen, Misha Martinus, geboren op 23 september 1998, en Elisabeth Jekaterina Martinus, geboren op 4 augustus 2003, [beiden] wonende te (omissis) Doetinchem, woonden in die periode in Nederland. Marina Sedláková (omissis), overlevende zuster van de overledene, wonende te (omissis) Brno, en in de procedure krachtens een volmacht vertegenwoordigster van de overlevende echtgenoot, en (omissis) Diamara Mikesková (omissis), wonende te (omissis) Brno, overlevende moeder van de overledene, zijn tussengekomen in de in de Tsjechische Republiek ingeleide erfrechtprocedure. De partijen hebben verklaard dat geen erfrechtprocedure is ingeleid in Nederland.

- 2 Daar beide minderjarige kinderen hun gewone woonplaats buiten de Tsjechische Republiek hadden, heeft de Městský soud v Brně bij beslissing van 26 oktober 2010 (omissis) de moeder van de overledene, Diamaru Mikesková, aangesteld tot gerechtelijk bewindvoerder voor de kinderen. De Krajský soud v Brně (regionale rechtbank te Brno) heeft die aanstelling bij beslissing van 27 april 2011 bevestigd. Beide gerechtelijke instanties hebben vastgesteld dat de vader van de kinderen, die ook partij was in de erfrechtprocedure, ongeschikt was als gerechtelijk bewindvoerder wegens mogelijke belangenconflicten (omissis).
- 3 Op 14 juli 2011 hebben de partijen, namelijk Marina Sedláková (omissis), vertegenwoordigster van de overlevende echtgenote, en (omissis) Diamara Mikesková (omissis), gerechtelijk bewindvoerder van de overlevende minderjarige kinderen, een overeenkomst tot regeling van de nalatenschap gesloten. (De Městský soud v Brně heeft bij beslissing van 10 augustus 2011 (omissis) de marktwaarde van de eigendommen van de overledene, de schuldenlast en de nettowaarde van de erfenis bepaald).
- 4 Tijdens de erfrechtprocedure (omissis) is Diamara Mikesková – de overlevende moeder van de overledene – overleden. Daarop heeft de Městský soud v Brně bij beslissing van 7 oktober 2011 (omissis) David Sedlák – de zoon van de overlevende zuster van de overledene – aangesteld als nieuwe gerechtelijke bewindvoerder voor de minderjarige kinderen. Daarnaast heeft zich ook een wijziging voorgedaan in de vertegenwoordiging van de overlevende echtgenoot. Die heeft de volmacht die hij had toegekend aan de overlevende zuster van de overledene, herroepen en de advocate (omissis) Filasová aangesteld als zijn vertegenwoordigster in de erfrechtprocedure. Op 2 augustus 2012 heeft die advocate nieuwe feiten aangebracht: de overledene woonde tot haar overlijden gewoonlijk in Nederland en had in Brno enkel haar geregistreerde woonplaats, wat duidelijk niet overeenstemde met haar werkelijke woonsituatie. Voorts heeft zij gesteld dat in Nederland reeds een erfrechtprocedure was gevoerd en heeft zij een op 14 maart 2011 in Nederland afgegeven wettelijke erfrechtverklaring neergelegd. De partijen bij de erfrechtprocedure hebben hun goedkeuring verleend aan de oorspronkelijke, op 14 juli 2011 gesloten overeenkomst tot regeling van de nalatenschap en zijn overeengekomen die overeenkomst aan te passen om deze in overeenstemming te brengen met de uitkomst van de reeds in Nederland gevoerde erfrechtprocedure. Aangezien de overeenkomst was gesloten voor de minderjarige kinderen, diende deze te worden goedgekeurd door het gerecht dat de bewindvoerder had aangesteld. Om die reden heeft de executeur op 3 augustus 2012 de Městský soud v Brně verzocht om goedkeuring van een rechtshandeling – het sluiten van de overeenkomst tot regeling van de nalatenschap – voor de overlevende minderjarige kinderen. Bij mededeling van 29 maart 2013 heeft de Městský soud v Brně het dossier betreffende de nalatenschap terugbezorgd aan de executeur, zonder het ten gronde te hebben onderzocht. De Městský soud v Brně heeft daarbij verklaard dat beide minderjarige kinderen sedert geruime tijd buiten de Tsjechische Republiek, en dus buiten het rechtsgebied van de Městský soud v Brně, verbleven, en dat zij niet meer over een verblijfsrecht in de Tsjechische

Republiek beschikten. Daarop heeft de executeur op 18 april 2013 de Městský soud v Brně verzocht de eigen territoriale onbevoegdheid vast te stellen en de zaak krachtens § 11, lid 3, van het Tsjechische gerechtelijk wetboek te verwijzen naar de Nejvyšší soud, zodat die de rechtbank kon aanwijzen die territoriaal bevoegd was voor de behandeling en beslechting van de zaak. Bij kennisgeving van 19 juni 2013 heeft het Městský soud v Brně [**Or 3**] het dossier opnieuw naar de executeur gezonden zonder de zaak ten gronde te onderzoeken, en daarbij vermeld dat de procedure voor de goedkeuring van een rechtshandeling voor rekening van een minderjarige niet kon worden ingeleid omdat de Městský soud v Brně zich bewust was van de eigen onbevoegdheid. Bijgevolg kon de Městský soud v Brně evenmin vaststellen dat het territoriaal onbevoegd was en beslissen om de zaak aan de verwijzende rechter voor te leggen.

- 5 Om die reden heeft de executeur op 10 juli 2013 de zaak aanhangig gemaakt bij de verwijzende rechter en hem daarbij verzocht om overeenkomstig § 11, lid 3, van het Tsjechische gerechtelijk wetboek de rechterlijke instantie aan te wijzen die territoriaal bevoegd is voor de goedkeuring van een rechtshandeling, i.e. het sluiten voor rekening van de overlevende minderjarige kinderen van de overeenkomst tot regeling van de nalatenschap.

II.

Toepasselijk nationale bepalingen

- 6 **Občanský soudní řád (Wet nr. 99/1963, Verz., Tsjechisch gerechtelijk wetboek):¹**

§ 11

(3) Wanneer een zaak onder de bevoegdheid valt van de rechterlijke instanties van de Tsjechische Republiek, maar niet is voldaan aan de voorwaarden voor de territoriale rechterlijke bevoegdheid of deze bevoegdheid niet kan worden vastgesteld, wijst het Nejvyšší soud de rechterlijke instantie aan die bevoegd is om de zaak te behandelen en het geding te beslechten.

§ 179

Wanneer de geldigheid van een voor rekening van een minderjarige verrichte rechtshandeling de goedkeuring door een rechter vereist, wordt deze goedkeuring verleend indien dit in het belang is van de minderjarige.

¹ – In de versie die van kracht is tot en met 31 december 2013.

7 **Občanský zákoník (Wet nr. 40/1964, Verz., Tsjechisch burgerlijk wetboek):²**

§ 9

Minderjarigen kunnen slechts rechtshandelingen verrichten die, gelet op het met hun leeftijd overeenstemmende vermogen tot rede en wilsvorming, naar hun aard passend voor hen zijn.

§ 23

Vertegenwoordiging is gebaseerd op hetzij de wet of een beslissing van een orgaan van de staat („wettelijke vertegenwoordiging”), hetzij op een volmacht.

§ 26

[Or. 4]

Handelingsonbekwame natuurlijke personen worden vertegenwoordigd door hun wettelijke vertegenwoordigers.

§ 27

(1) De gezinswet bepaalt wie de wettelijke vertegenwoordiger is van een minderjarige.

§ 28

Wanneer een wettelijke vertegenwoordiger tevens verantwoordelijk is voor het beheer van het vermogen van de vertegenwoordigde, vereist elke beschikking betreffende dat vermogen, met uitzondering van de daden van dagelijks beheer, de goedkeuring door een rechter.

§ 30

Bij een belangenconflict tussen de wettelijke vertegenwoordiger en de vertegenwoordigde, of tussen de personen die dezelfde wettelijke vertegenwoordiger delen, duidt de rechter een bijzondere vertegenwoordiger aan.

² – Van kracht tot en met 31 december 2013.

8 **Zákon o rodině (Wet nr. 94/1963, Tsjechische gezinswet):³**

§ 36

- (1) De ouders vertegenwoordigen het kind bij rechtshandelingen waarvoor het zelf niet volledig handelingsbekwaam is.
- (2) (omissis) (kennelijk irrelevante bepalingen)

§ 37

- (1) Een ouder kan zijn of haar kind niet vertegenwoordigen bij rechtshandelingen waarbij conflicten kunnen ontstaan tussen de belangen van de ouder en die van het kind of tussen de belangen van kinderen van dezelfde ouders.

§ 37b

- (1) In gerechtvaardigde gevallen, waarin de vermogensrechtelijke belangen van een kind in gevaar kunnen worden gebracht, stelt de rechter een bewindvoerder aan teneinde het vermogen van het kind beter te beschermen. Als bewindvoerder kan worden aangesteld elke natuurlijke persoon die volledig handelingsbekwaam is, van wie de levenswijze waarborgt dat hij of zij deze opdracht correct in het belang van het kind zal uitoefenen en die met de aanstelling tot bewindvoerder instemt.

[...]

[Or. 5]

- (5) De bewindvoerder staat onder toezicht van de rechter. Afhankelijk van de omstandigheden van de concrete zaak, kan de rechter de geldigheid van een door de bewindvoerder verrichte rechtshandeling aan zijn goedkeuring onderwerpen en de bewindvoerder ertoe verplichten hem regelmatig verslag uit te brengen over het beheer van het vermogen van het kind.

III.

Mogelijkheid om artikel 8 [van verordening Brussel II bis] toe te passen in een procedure tot goedkeuring van een rechtshandeling, verricht voor rekening van een minderjarige in een erfrechtprocedure – verantwoording voor de prejudiciële vraag

³ – Van kracht tot en met 31 december 2013.

- 9 Uit de vaststellingen gedaan tijdens de in de Tsjechische Republiek gevoerde erfrechtprocedure, blijkt dat de overlevende minderjarige kinderen en de overlevende echtgenoot, die partij zijn bij de erfrechtprocedure, hun gewone woonplaats in Nederland hebben. Bijgevolg bevat de procedure tot goedkeuring van de rechtshandeling – het sluiten voor rekening van de minderjarige kinderen van de overeenkomst tot regeling van de nalatenschap – een grensoverschrijdend element. Daar de vaststelling van de bevoegdheid van de Tsjechische rechterlijke instanties een voorwaarde vormt voor de bepaling van de territoriaal bevoegde rechter overeenkomstig § 11, lid 3, van het Tsjechische gerechtelijk wetboek, heeft de verwijzende rechter onderzocht of was voldaan aan de voorwaarden voor de procedure tot vaststelling van de bevoegdheid van de Tsjechische rechterlijke instanties. Aangezien de Tsjechische Republiek een lidstaat is van de Europese Unie, zijn de nationale rechterlijke instanties verplicht om relevante bepalingen van Unierecht die rechtstreekse werking hebben toe te passen en aan deze bepalingen daarbij voorrang te verlenen boven het nationale recht. Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000 (hierna: „verordening Brussel II bis”) is een dergelijke bepaling. Om die reden heeft de verwijzende rechter eerst onderzocht of, gelet op de aard van de procedure in de onderhavige zaak, deze verordening materieelrechtelijk van toepassing is.
- 10 De goedkeuring van een voor rekening van een minderjarige verrichte rechtshandeling is een bijzonder kenmerk van het Tsjechische recht, die ertoe strekt de belangen van het kind (zoals diens vermogensrechtelijke belangen) te beschermen. Krachtens § 9 van het Tsjechisch burgerlijk wetboek⁴ kunnen minderjarigen slechts rechtshandelingen verrichten die, gelet op het met hun leeftijd overeenstemmende vermogen tot rede en wilsvorming, naar hun aard voor hen passend zijn. Volgens § 26 van het Tsjechisch burgerlijk wetboek dienen de overige rechtshandelingen voor hun rekening te worden verricht door hun wettelijke vertegenwoordigers. Krachtens § 36 van de Tsjechische gezinswet zijn dit gewoonlijk de ouders van de minderjarigen. In bepaalde situaties, zoals in de onderhavige zaak, kunnen de ouders het kind echter niet vertegenwoordigen voor rechtshandelingen die tot een belangenconflict kunnen leiden (zie § 37 van de Tsjechische gezinswet). In dergelijke gevallen stelt de rechter een gerechtelijk bewindvoerder aan, die het kind vertegenwoordigt in procedures of voor een bepaalde rechtshandeling. Enkel een volledig handelingsbekwame natuurlijke of rechtspersoon, die in de betrokken zaak geen belangenconflict heeft, kan worden aangesteld als gerechtelijk bewindvoerder. In de onderhavige zaak leidde de omstandigheid dat de vader van de minderjarige kinderen partij was bij de erfrechtprocedure tot een belangenconflict, zodat de bevoegde rechter een gerechtelijk bewindvoerder heeft aangesteld voor de erfrechtprocedure. Een gerechtelijk bewindvoerder verricht voor rekening van het kind alle handelingen

⁴ – Van kracht tot en met 31 december 2013.

waartoe hij of zij bij de gerechtelijke beslissing is gemachtigd. Rechtshandelingen betreffende het vermogen van de minderjarigen die geen daden van dagelijks beheer vormen, dienen echter te worden goedgekeurd door een rechter (zie § 179 van het Tsjechisch gerechtelijk wetboek en § 28 van het Tsjechisch burgerlijk wetboek). Volgens de rechtspraak van de verwijzende rechter vormt het sluiten voor rekening van een minderjarige van een overeenkomst tot regeling van een nalatenschap een dergelijke handeling (zie bijvoorbeeld de beslissing van de verwijzende rechter van 4 juni 2008 (omissis)) **[Or. 6]** (omissis).⁵

- 11 Artikel 1, lid 1, sub b, van verordening Brussel II bis bepaalt dat die verordening „van toepassing [is] op burgerlijke zaken betreffende [...] de toekenning, de uitoefening, de overdracht, de beperking of de beëindiging van de ouderlijke verantwoordelijkheid”. Volgens artikel 1, lid 2, sub e, van diezelfde verordening is zij (onder meer) van toepassing op „maatregelen ter bescherming van het kind die verband houden met het beheer of de instandhouding van dan wel de beschikking over het vermogen van het kind”. Tot slot sluit artikel 1, lid 3, sub f, van die verordening trusts en erfopvolging uit van de materiële werkingssfeer van die verordening.
- 12 Bovendien omschrijft artikel 2 van die verordening „ouderlijke verantwoordelijkheid” als alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst, aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind.
- 13 Naar aanleiding van deze omschrijving van de materiële werkingssfeer van verordening Brussel II bis, heeft de verwijzende rechter de aard onderzocht van de procedure waarbij voor rekening van een minderjarige een rechtshandeling in een erfrechtprocedure wordt goedgekeurd. Volgens de verwijzende rechter moet met andere woorden worden vastgesteld of de goedkeuring voor rekening van een minderjarige van een rechtshandeling in een erfrechtprocedure kan worden gekwalificeerd als een maatregel „ter bescherming van het kind die verband houd[t] met het beheer of de instandhouding van dan wel de beschikking over het vermogen van het kind”, binnen het kader van de in artikel 1, lid 2, sub e, van verordening Brussel II bis bedoelde uitoefening van de ouderlijke verantwoordelijkheid, dan wel of het gaat om een aangelegenheid of maatregel die van het materiële toepassingsgebied van die verordening is uitgesloten op grond van de in artikel 1, lid 3, sub f, bedoelde „erfrechtuitzondering”.
- 14 Het in verordening Brussel II bis gebruikte begrip ouderlijke verantwoordelijkheid vindt zijn oorsprong in internationale verdragen (zoals het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind of het Verdrag van Den Haag van 1996 ter bescherming van kinderen). In internationale verdragen wordt het begrip ouderlijke verantwoordelijkheid echter ruim uitgelegd, zodat het de verantwoordelijkheid

⁵ – Deze wettelijke bepaling is tevens opgenomen in de nieuwe Občanský zákoník (Wet nr. 89/2012, Verz., Burgerlijke Wetboek), die in werking is getreden op 1 januari 2014.

omvat voor het kind, zijn vermogen of diens wettelijke vertegenwoordiging, ongeacht wat het nationale recht bepaalt aangaande de aanstelling van de bevoegde vertegenwoordiger of het toepasselijke rechtsstelsel (omissis). Artikel 2, lid 7, van verordening Brussel II bis omschrijft ouderlijke verantwoordelijkheid als „alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind”. Bovendien luidt het in punt 9 van de considerans van diezelfde verordening dat wat het vermogen van het kind betreft, die verordening uitsluitend van toepassing dient te zijn op de maatregelen ter bescherming van het kind, dat wil zeggen op de aanwijzing en de taken van personen of lichamen belast met het beheer van het vermogen van het kind of die het kind vertegenwoordigen of bijstaan, en op maatregelen betreffende het beheer, de instandhouding van of de beschikking over het vermogen van het kind. Daaraan moet worden toegevoegd dat de aard van de maatregel cruciaal is voor iedere beoordeling of een maatregel betreffende het vermogen van een kind binnen de materiële werkingssfeer van verordening Brussel II bis valt. Met andere woorden: enkel maatregelen die beschermend van aard zijn en die ertoe strekken het kind en zijn belangen te beschermen, vallen binnen de materiële werkingssfeer van verordening Brussel II bis. Het staat aan de nationale rechter om de beschermende aard van een maatregel te beoordelen (omissis).

- 15 Zoals reeds is opgemerkt in punt 10 van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing, houdt de aanstelling van een gerechtelijk bewindvoerder verband met de handelingsonbekwaamheid van de minderjarige. In [Or. 7] de onderhavige zaak is een gerechtelijk bewindvoerder aangesteld omdat er een belangenconflict kon ontstaan tussen de vermogensrechtelijke belangen van de minderjarigen en die van de ouders. De gerechtelijke bewindvoerder verricht voor rekening van het kind alle handelingen waarvoor hij krachtens de gerechtelijke beslissing tot aanstelling als bewindvoerder bevoegd is. Volgens § 28 van het Tsjechische burgerlijk wetboek en § 179 van het Tsjechisch gerechtelijk wetboek is een rechtshandeling betreffende het vermogen van een minderjarige, die geen daad van dagelijks beheer vormt, slechts geldig indien zij is goedgekeurd door een rechter. De rechter dient een voor rekening van de minderjarige verrichte rechtshandeling goed te keuren indien dit in het belang van het kind is. Naar Tsjechisch recht en overeenkomstig de rechtspraak van de verwijzende rechter (omissis) is de goedkeuring van het sluiten van een overeenkomst tot regeling van een nalatenschap in het kader van een erfrechtprocedure geen daad van dagelijks beheer en betreft deze de bescherming van de vermogensrechtelijke belangen van het kind.
- 16 De verwijzende rechter merkt op dat, voor zover hem bekend, tot op heden noch de rechtspraak van het Hof van Justitie, noch de rechtsleer in het kader van verordening Brussel II bis een gedetailleerde uitlegging hebben gegeven van artikel 1, lid 3, sub f, [van die verordening] en van de daarin vervatte erfrechtuitzondering. Dit neemt echter niet weg dat bepaalde uitleggingsregels

betreffende het begrip erfopvolging kunnen worden afgeleid uit de uitlegging van het begrip erfopvolging in de context van [verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „verordening Brussel I”)], die eveneens nalatenschappen uitsluit van de materiële werkingssfeer van die verordening (zie artikel 1, lid 2, sub a, van verordening Brussel I: „[Deze verordening] is niet van toepassing op: [...] het huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen”). Deze uitsluiting kan worden verklaard door de te grote verschillen tussen de EU-lidstaten (omissis). Verordening Brussel I geldt dus niet voor het erfrecht, en evenmin voor de op dat recht gebaseerd geschillen betreffende het ontstaan, de uitlegging of het beheer van trusts. Niet alle vragen betreffende het beheer van vermogens uit een erfopvolging zijn echter automatisch van de materiële werkingssfeer van verordening Brussel I uitgesloten [het Schlosserrapport verwijst als voorbeeld naar de „externe betrekkingen” van het beheer van goederen (PB 79, C 59/71, punt 52)]. Bovendien blijkt uit het Schlosserrapport dat voor de andere uitzonderingen waarin artikel 1, lid 2, sub a, voorziet, de toepassing van verordening Brussel I slechts kan worden uitgesloten indien welbepaalde procedures het hoofdonderwerp van de procedure vormen. De echtscheiding, de scheiding van tafel en bed, het overlijden en vragen betreffende de handelingsbekwaamheid van een minderjarige vallen slechts buiten de materiële werkingssfeer van verordening Brussel I indien de rechtsgevolgen van deze onderwerpen het onmiddellijke voorwerp van het geding vormen. Voor de uitsluiting van de toepasselijkheid van verordening Brussel I volstaat het dus niet dat het voorwerp van de procedure een prejudiciële vraag betreft, zelfs indien die vraag belangrijk is voor de beslechting van het hoofdgeding (omissis). Om die reden kan de verwijzende rechter niet uitsluiten dat tot een vergelijkbare slotsom kan worden gekomen aangaande de in verordening Brussel II bis bedoelde erfrechtuitzondering. In dat geval mag die uitzondering niet ruim worden uitgelegd en mag zij niet gelden voor procedures die, aangaande erfrechtprocedures, slechts een verzoek om een prejudiciële beslissing vormen of een beschermings- of bewarende maatregel, in het bijzonder wanneer die maatregel strekt tot de bescherming van de belangen en het vermogen van het kind.

- 17 In die context moet ook aandacht worden besteed aan het door het Hof van Justitie gewezen arrest *Schneider* (C-386/12, EU:C:2013:633). Die zaak betrof een procedure waarin *Schneider* met de instemming van zijn voogd een rechter van een andere staat om goedkeuring had verzocht voor de verkoop van zijn aandeel in een onroerend goed. In zijn arrest heeft het Hof benadrukt dat een dergelijk verzoek om goedkeuring van de verkoop van een goed niet rechtstreeks materiële rechten betrof (waardoor evenmin een exclusieve bevoegdheid in de zin van artikel 22, lid 1, van verordening Brussel I kon worden gegrond), maar daarentegen het rechtstreekse gevolg was van de handelingsonbekwaamheid, die als zodanig is uitgesloten van de materiële werkingssfeer van verordening Brussel I. Volgens de verwijzende rechter kan daaruit a contrario worden afgeleid

dat ook de goedkeuring van een rechtshandeling (het sluiten van een overkomst tot regeling van een nalatenschap) rechtstreeks verband houdt met de handelingsonbekwaamheid van het kind en met de uitoefening van de ouderlijke verantwoordelijkheid door de gerechtelijke bewindvoerder, zelfs indien die goedkeuring ongetwijfeld de erfrechtprocedure beïnvloedt. De in verordening Brussel II bis vervatte regels aangaande de internationale bevoegdheid **[Or. 8]** in procedures betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid strekken ertoe om overeenkomstig het internationale recht het belang van het kind te beschermen. Om die reden kan de verwijzende rechter niet uitsluiten dat een beroep op artikel 8 [van verordening Brussel II bis], waarin de algemene internationale bevoegdheid wordt bepaald op basis van de gewone verblijfplaats van het kind, in het kader van een procedure die rechtstreeks de vermogensrechten van het kind betreft het best de bescherming van de belangen van het kind waarborgt.

- 18 Bijgevolg is het volgens de verwijzende rechter duidelijk dat de goedkeuring van een voor een minderjarige verrichte rechtshandeling onder de ouderlijke verantwoordelijkheid valt, zoals die in artikel 1, leden 1, sub b en 2, van verordening Brussel II bis „positief” is omschreven. Het is echter ook mogelijk tot de slotsom te komen dat een dergelijke goedkeuring van een rechtshandeling in het kader van een erfrechtprocedure onder de erfopvolging valt, waarover artikel 1, lid 3, sub f, van diezelfde verordening bepaalt dat die van de werkingssfeer van die verordening is uitgesloten.
- 19 De verwijzende rechter kan op basis van de thans bestaande rechtsleer en uitleggingen niet eenduidig antwoorden op de vraag of de voorkeur moet worden gegeven aan de „positieve” (insluiting) of „negatieve” (uitsluiting) omschrijving van de werkingssfeer van [verordening Brussel II bis]. Noch in de rechtsleer, noch in de rechtspraak van het Hof van Justitie zijn duidelijke aanwijzingen te vinden over vergelijkbare zaken. Mogelijk is er een tendens naar een positieve omschrijving van de werkingssfeer van verordening Brussel II bis. Aanwijzingen daarvoor kunnen bijvoorbeeld worden gevonden in het Schlosserrapport over het Executieverdrag, waarin eveneens vragen worden behandeld betreffende de negatieve werkingssfeer van het Executieverdrag (omissis). Opgemerkt moet echter worden dat het Schlosserrapport een leidraad vormt bij de uitlegging van een ondergeschikt internationaal verdrag, waarin de situatie is weergegeven zoals die bestond toen de Europese rechtsruimte in burgerlijke zaken een ontluikend concept was, waarbij dienaangaande in het primaire gemeenschapsrecht nog geen bevoegdheid voor de Gemeenschap was voorzien en de aangelegenheid van de ouderlijke verantwoordelijkheid daar toen nog geen deel van uitmaakte. De positieve omschrijving van de werkingssfeer van verordening Brussel II bis vindt echter ook steun in het beginsel van nabijheid, dat een van de basisbeginselen van verordening Brussel II bis vormt. Overeenkomstig het bepaalde in punt 12 van de considerans van verordening Brussel II bis neigt dit beginsel ernaar om in zaken betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid de bevoegdheid te plaatsen bij de rechterlijke instanties van het land waar het kind gewoonlijk verblijft. Die argumenten staven de slotsom dat de goedkeuring van een rechtshandeling voor

rekening van een minderjarige, zelfs in het kader van een erfrechtprocedure, in de eerste plaats moet worden beschouwd als een handeling die onder de ouderlijke verantwoordelijkheid valt. De omstandigheid dat er een band bestaat met het erfrecht is niet voldoende belangrijk om op grond daarvan die goedkeuring overeenkomstig artikel 1, lid 3, sub f, van verordening Brussel II bis van de werkingssfeer van die verordening uit te sluiten.

- 20 Anderzijds kunnen de in punt 9 van de considerans van verordening Brussel II bis vermelde omstandigheden worden beschouwd als een aanwijzing dat de negatieve omschrijving van de werkingssfeer van die verordening moet worden toegepast. Aangaande het vermogen van een kind omschrijft dat punt 9 twee aangelegenheden waarin de verordening van toepassing dient te zijn: (i) op de aanwijzing en de taken van personen of lichamen belast met het beheer van het vermogen van het kind of die het kind vertegenwoordigen of bijstaan, en (ii) op maatregelen betreffende het beheer, de instandhouding van of de beschikking over het vermogen van het kind. De goedkeuring, in het kader van een erfrechtprocedure, van een voor rekening van een minderjarige verrichte rechtshandeling valt niet onder het eerste hierboven vermelde punt en volgens de verwijzende rechter is het twijfelachtig of het onder het tweede hierboven vermelde punt valt. Aangaande dat laatstgenoemde punt staat in de considerans van verordening Brussel II bis te lezen dat die verordening van toepassing dient te zijn in gevallen waarin ouders een geschil hebben over het beheer van het vermogen van het kind. Bij de goedkeuring, in het kader van een erfrechtprocedure, van een voor rekening van een minderjarige verrichte rechtshandeling is er echter formeel beschouwd geen geschil tussen de ouders, terwijl een geschil tussen het kind en een van de ouders zeer waarschijnlijk lijkt.
- 21 Daar verordening Brussel II bis zelf geen duidelijke aanwijzingen bevat over de toepassing van de negatieve omschrijving van de werkingssfeer van die verordening, moet volgens de verwijzende rechter een beroep worden gedaan op algemene beginselen en in het bijzonder op het beginsel van het belang van het kind, dat niet enkel is vervat in verordening Brussel II bis en in de verplichtingen voor de lidstaten die voortvloeien uit het VN-Verdrag betreffende de rechten van het kind, maar ook in artikel 24, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dat deel uitmaakt van het primaire Unierecht.

[Or. 9]

- 22 Vaststaat dat de splitsing van het volledige erfrechtelijke proces over twee staten – namelijk over enerzijds de staat waarin wordt beslist over de erfenis zelf, en anderzijds over de staat waar het kind gewoonlijk verblijft en waarin wordt beslist over de goedkeuring van de voor rekening van de minderjarige verrichte rechtshandeling, die de regeling van de nalatenschap of de voorwaarden daarvan kan beïnvloeden – aanleiding geeft tot tal van factoren die de rechtssituatie van het kind in gevaar brengt. Los van het feit dat dit de erfrechtprocedure verlengt, rijst vooral de vraag naar de kwalificatie. Gelet op de grote verschillen in het

erfrecht tussen de verschillende landen – wat juist de historische reden was om het erfrecht als zodanig reeds van het Executieverdrag uit te sluiten – kan worden verondersteld dat de rechter van de gewone verblijfplaats van het kind binnen zijn eigen rechtsorde andere voorwaarden zal vaststellen voor de goedkeuring van een voor rekening van een minderjarige verrichte rechtshandeling dan de voorwaarden die gelden in de staat waarin de erfrechtprocedure plaatsvindt, of dat in voorkomend geval een dergelijke regeling niet eens bestaat of dat hij niet in staat zal zijn om het geding te beslechten op een wijze die aanvaardbaar is krachtens zijn nationale erfrechtprocedure. De zienswijze dat er een kwalificatieprobleem is, vindt steun in de basisregel voor het bepalen van het toepasselijk recht, die is vervat in artikel 15, lid 1, van het Haags verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen van 19 oktober 1996 (hierna: „Haags verdrag”), waardoor verordening Brussel II bis zal worden aangevuld voor elke latere bepaling van het toepasselijke recht. Volgens die basisregel moet de rechter van het land van de gewone verblijfplaats van het kind bij zijn beslissing zijn nationale recht toepassen. Ofschoon op grond van artikel 15, lid 2, van het Haags verdrag het recht van een andere staat kan worden toegepast of in aanmerking worden genomen indien er een verband bestaat tussen die staat en de betrokken zaak, leidt dit tot de moeilijkheden die gepaard gaan met de toepassing van vreemd recht en de bepaling van de inhoud ervan onder voorwaarden die worden bepaald door het nationale internationaal privaatrecht.

- 23 Wanneer alle procedures betreffende een erfenis in één staat worden geconcentreerd, zal die staat het eigen recht toepassen en daarbij alle stappen volgen waarin die rechtsorde voorziet, zonder dat daarbij die procedure moet worden vervormd of gewijzigd om de toepassing van het recht zo veel mogelijk te vereenvoudigen. Een dergelijke benadering heeft tot gevolg dat wat de beslechting van het geding betreft daarbij spontaan een interne en externe harmonie ontstaat. (omissis)
- 24 De goedkeuring van een voor rekening van een minderjarige verrichte rechtshandeling in een erfrechtprocedure kan worden beschouwd als hoofdzakelijk behorend tot het erfrecht, en heeft niet tot doel conflicten op te lossen aangaande de uitoefening van de ouderlijke verantwoordelijkheid, zoals daarnaar wordt verwezen in het kader van de positieve omschrijving van de werkingssfeer van verordening Brussel II bis. Gelet op het feit dat, zoals hierboven is uiteengezet, het belang van het kind in het gedrang kan komen door de verschillende wijze waarop het erfrecht in de nationale rechtsordes is geregeld, en rekening houdend met de omstandigheid dat het belang van het kind wordt bevorderd door de beslissingen inzake erfrechtelijke kwesties in hun geheel in één staat te concentreren, kan niet worden uitgesloten dat de goedkeuring van een voor rekening van een minderjarige verrichte rechtshandeling in een erfrechtprocedure, zelfs indien die goedkeuring onder de ouderlijke

verantwoordelijkheid valt, in de eerste plaats tot het erfrecht behoort, waarvoor verordening Brussel II bis, overeenkomstig artikel 1, lid 3, sub f, ervan, niet geldt.

VI.

Aangaande de bevoegdheid van de verwijzende rechter om krachtens artikel 267 VWEU het Hof van Justitie om een prejudiciële beslissing te verzoeken

- 25 De verwijzende rechter is op de hoogte van de rechtspraak van het Hof van Justitie aangaande de uitlegging van de voorwaarden die moeten worden nageleefd wanneer het Hof krachtens artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing wordt verzocht. Uit artikel 267 VWEU **[Or 10]** volgt dat een nationale rechter slechts bevoegd is tot verwijzing naar het Hof indien bij hem een geding aanhangig is gemaakt en hij uitspraak moet doen in het kader van een procedure die moet uitmonden in een beslissing van gerechtelijke aard (zie beschikkingen Borker, 138/80, EU:C:1980:162, punt 4, en Greis Unterweger, 318/85, EU:C:1986:106, punt 4, en arresten Job Centre, C-111/94, EU:C:1995:340, punt 9, en Salzmann, C-178/99, EU:C:2001:331, punt 14).
- 26 In de onderhavige zaak is de verwijzende rechter enkel verzocht om, onder toepassing van § 11, lid 3, van het Tsjechische gerechtelijk wetboek, zich uit te spreken over de vraag welke rechter territoriaal bevoegd is om al dan niet zijn goedkeuring te verlenen aan de voor rekening van de minderjarigen gesloten overeenkomst tot regeling van de nalatenschap. De bevoegdheid van de Tsjechische rechters is echter een voorwaarde voor een beslissing van de verwijzende rechter en bij ontstentenis daarvan kan de territoriaal bevoegde rechter niet worden bepaald. Ofschoon de verwijzende rechter de vraag naar de bevoegdheid van de Tsjechische rechters om deze goedkeuring te verlenen als een prejudiciële vraag onderzoekt, kan volgens het nationale recht niet tegen zijn beslissing in de onderhavige zaak worden opgekomen en is zijn juridische beoordeling van de betrokken vraag bindend voor de lagere rechters. Om die reden is de verwijzende rechter krachtens artikel 267 VWEU verplicht om het Hof van Justitie van de Europese Unie over deze vraag om een prejudiciële beslissing te verzoeken.

[Nationale procedure] (omissis)

(omissis)